

számára megfogalmazódnak a feladatok, amit teljesítenie kell. A szolgálatok partneri viszonyt alakítanak ki az apával. Az iskolai szociálpedagógus jelezte a gyermek hiányzásait a gyermekjóléti szolgálat felé, a védőnő jelzett a beteg gyermekek ellátatlansága miatt, az apa felé. Befutottak az információk a gyámhivatalba és a szakellátásba beemelték a gyermekeket. Az apát mindvégig partnerként meghallgatta és tanácsokkal, megoldásra váró feladatokkal látta el mindenki, feltételeket

szabtak számára. A gyermekeket kiemelték a családból. Lényeges a történet kapcsán az átmeneti nevelés fogalma, miszerint a gyermek csak addig tartózkodik a szakellátásban, amíg a családja a közösen megállapított feltételeket megvalósítja, ezt követően visszakerül a szüleihez. Kérdés: meddig tarthat az átmenet?

Domokosné Balogh Ildikó

Kommentár nélkül

A család, melyről ez a tanulmány szól, kezdeti „videotréninges” munkáim egyike volt. Valójában egymást tréningeltük, ők engem és én őket. Szükségünk is volt rá. Az esetük annyira nehéz volt, igazi magyar gyermekvédelmi útvesztő. Régóta várt kisbaba, akit születése után „átmeneti neveltte” nyilvánítanak; magányos szülők rossz egészségi állapottal, priuszokkal, bürokrata gyámügyisekkel, hiányzó gyermekjóléti szolgáltatással és előítéletes védőnővel.

Nem akartam elvállalni az ügyet. De újból és újból felhívott a gyerekéért küzdő szülőpár, végül már nem térhettem ki előlük. El is szégyelltem magam, amint végigolvastam aktáikat, levelezéseiket, egyszóval minden olyan dokumentációt, amely helyzetüket, harcukat, az ellenük elkövetett méltánytalanságokat hivatalosan is igazolhatta.

Nem ígértem semmit, csak azt, hogy elkísérem őket a csecsemőotthonba, és felveszem videóra, ahogy játszanak az akkor 5 hónapos kicsivel, akit már 3 hónapja nem láthattak.

Kedves olvasó, ne kérdezd, miért nem láthatták, miért vették el a gyereket és egyáltalán... Jogellenes, nemtörődöm intézkedések sorozata volt minden mögött.

Szóval a jelenlétem meggyőzte a csecsemőotthont, hogy engedje be az állítólag koszos szülőket a gyerekhez. Én pedig bekapcsoltam a videokamerát, és az akkor készült felvételekkel Skóciától Prágáig megríkattam minden résztvevőt az előadásaimon.

Az anyaságra alkalmatlannak ítélt, korlátozó gondnokság alatt lévő szülő a kamera előtt, 3 hónap után először megfogta kisfiát, etette, itatta, dajkálta, beszélt hozzá, követte legkisebb rezdüléseit, az apa pedig tornáztatta, öltöztette a kicsit. Tették mindezt úgy, ahogy a gyerekekkel kommunikálni nehezen tudó szülőknek több hónapi munkával azt megtanítjuk. Észrevették a picik kezdeményezéseit, tekintettel, szavakkal válaszoltak vagy követték, testtartásukból a szülői figyelem és védelem áradt, hangjuk nyugodt volt és játékos.

Vittem is a filmet egyből a gyerek elhelyezési ügyében másodfokon illetékes Közigazgatási Hivatal egyik osztályvezetőjéhez. Kommentár nélkül meggyőzte a film. Mellém állt, szemben az első fokon intézkedő gyámhivatallal, és megígérte: ha vállalom a család felügyeletét a tárgyalások időtartamára (ami akár egy évig is eltarthatott volna – vagyis egy teljes évet kellett volna várni a jogellenes intézkedések határozatlanban történő megszüntetéséig), akkor a kisfiút hazaengedi szabadságra.

Így is történt: szereztünk egy helyet egy családi átmeneti otthonban, ahová – elhagyván biztos, kényelmes otthonukat, feladván a lakóhelyük adta alkalmi munkalehetőségeket – a szülők beköltöztek, és vállalták a folyamatos ellenőrzést, magánéletük állandó felügyeletét. A szálló szép volt, a szociális munkások minden elváráson felül segítőkészek voltak, de hát mégis csak egy szálló volt.

Igazi ajándékként néhány nappal karácsony előtt hozhattuk el a picit a csecsemőotthonból. Az otthonban sok filmet készítettem etetés, fürdetés, játék, napirendi kérdések, gyógytorna, konfliktus a többi lakóval stb. témájában. A filmeket együtt megnézve a szülőkkel, bátorságunk és önbizalmunk egyre nőtt. Sikerült a videofilm apró mozzanatait felnagyítanom a számukra úgy, hogy rájöjjenek: képesek mindarra, amire a gyerekeknek szüksége van. Ezek a képek adtak nekem is bátorságot arra, hogy a család lakóhelye szerint illetékes gyermekvédelmi rendszert meg akarjam bolygatni.

Nehéz jól írni a képek erejéről. De aki nem ismeri a videotréning módszerét, az is könnyen beláthatja, ha a kedvenc mozifilmje kedvenc részleteire gondol. Micsoda különbség ezt a részletet látni, vagy ezt megpróbálni elmesélni valakinek. Ha elmesélné, ezt főleg azért teszi, hogy a másikat rávegye, menjen el és nézze meg a filmet.

A videotréning filmek szereplője nemcsak a filmre vett család, hanem a kamerát tartó tréner is. Belelép az ő valóságukba, ezáltal alakítja, de ez az alakítás nem más, mint kinagyítás, a lehetőségek kinagyítása, a sokszor alig észlelt, saját erőforrások lencsevégre kapása. Magunk tanulunk magunkról a magunk módján, nem beszélgetünk ilyen-olyan, közeli és távoli történésekről, hanem tekintetünkkel növeljük a láthatóvá tett életünket.

A kisfiú szülei nehezen beszélő, érzéseiket kifejezni nem tudó, állami gondozásban, előtte pedig kukák között, erdőben felnövő, önbizalmukat elvesztett emberek voltak. A képek